Tjele på tværs

Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening

Medlemsblad nr. 1, 23. årgang januar 2016

Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening

Ledelse inden generalforsamlingen 24. februar 2015.

Navn, tlf., adr., mail:	**Funktion:**
Karsten Sørensen, 86653164 Vestergade 8, 8830 Tjele karsten@orumnet.dk	Formand
Birthe Dalsgaard 98 54 41 71 Skibdalvej 1, 8830 Tjele bda@nghf.dk	Næstformand
Knud Østergaard 86 65 20 79 Vibevej 8, 8830 Tjele knud-vibevej@orumnet.dk	Kasserer
Jørgen Dalager 86 69 90 96 Vråvej 24, 8830 Tjele nederskov@dalager.com	Redaktør – Tjele på tværs
Irma Therkildsen 26550876 Hovedgaden 41, 8830 Tjele irma.therkildsen@live.dk	Sekretær
Jytte Bjørn 86 69 01 12 Catrinevej 15, 8830 Tjele jyttebjorn@dlgmail.dk	Medlem
Nette Hunsballe, 86652065 Egelundsparken 22. 8830 Tjele nette.hunsballe@hotmail.com	Medlem
Turi Thomsen	Suppleant
Annalise Christensen	Suppleant
Svend Haakon Jensen	Revisor
Børge Kronborg	Revisor
Jan Dalsgaard Johannesen	Revisor-suppleant

Tjeleegnens Lokalhistoriske Arkiv
Tjelevej 8 - Ørum - 8830 Tjele
tlf.. 87 25 02 82
e-mail: info@tjelearkivet.dk
www.tjelearkivet.dk
Åbent hver mandag kl. 14 – 17.
(Ferielukket i juli måned)

Siden sidst

Den 20. august besøgte en lille skare de to kirker. Det var en hygglig aften, men der var en del, havde valgt spiseaften i teltet i Rødding eller andre arrangementer - eller måske var det de lokale guider, der virkede lidt afskrækkende.
Det afskrækker os ikke, så vi fortsætter og slutter vores kirkevandringer i Løvel d. 18. august. Se næste blad.

"Slottet" Hammershøj

Årets sensommer tur havde Lottruphus i Hammershøj som mål. På en pragtfuld aften havde ca. 35 mennesker fundet vej til det lokale "Slot", hvor ejerne, Jens Peter Nørgaard Pedersen og Ole Andersen, havde givet tilsagn om en forevisning af den palæagtige bygning og den tilhørende park. Vi blev budt velkommen med en fortælling omkring husets tilblivelse og dets historie, for derefter, opdelt i to hold, at bevæge os rundt for at bese herlighederne. Kort sagt: vi var ude, vi var inde, vi var oppe, vi var nede. Og så er det

udtrykket "kort sagt" kommer til kort, for mage til omhu, respekt for arkitektur, ba-lance mellem bygning og haveanlæg og den tydelige glæde ved, at passe og pleje – ja "forvalte sit pund" med lyst og evne, således vi andre kan lade os fornøje, - det kan ikke beskrives kort!
Både ude og inde fornemmer man tydeligt års søgen og samlen efter genstande for, at højne husets autenticitet. Dette med så stor succes, at man nemt henfalder til "Matadorske" billeder. Hvem fornemmede ikke Korsbæks bedre borgerskab i stuerne, og da ikke mindst forventningens gys på vej ned i underetagen, hvor Laura og Agnes regerede? Jow - det var ikke så ringe en aften, en aften som vi sluttede med snak og indtag af det mørke "stads" i havens pavilloner.
Hvor ofte har man ikke passeret Lottruphus og frydet sig over denne perle. Et eller andet sted kommer tanken, at huset er en fejlplacering, - at den stikker af i billedet. Dette er for så vidt rigtig nok, men på den gode måde. En stor variation af byggestil, byggeskik fra forskellige tidsaldre, er en væsentlig forudsætning for et charmerende bybillede, og dermed en medvirkende årsag til et samfund hvor vi gerne vil opholde os. En stor tak til Jens Peter og Ole for et kig indenfor, og for deres holden Slottet på så præsentabelt et niveau. Et forbilledligt arbejde.

Karsten Sørensen

Modstandsbevægelsen
Harald Sandbæk- og Onsild-gruppen

Tjele-beboerne var ikke blot passive tilskuere til Besættelsen. Der blev også her ydet aktiv modstand. Skønt de begge opererede på kanten af området, havde både Sandbæk- og Onsild-gruppen deltagere fra Tjele. På mødet i Tjelehallen d. 19. november satte Tjele-egnens Lokalhistoriske Forening fokus på denne modstand. Den konkrete anledning var de to besættelsestidsjubilæer: henholdsvis 75-året for 9. april og 70-året for befrielsen. Foredragsholderne var tidligere borgmester i den gamle Møldrup Kommune,

Gunnar Korsbæk og gårdejer Bo Wieck Hansen, Karlslyst i Nr. Vinge.
Gunnar Korsbæk har stor viden om Sandbæk-gruppen. Han har således gennem en årrække samlet materiale om gruppen, har kendt flere herfra og har selv haft lejlighed til at interviewe flere medlemmer af gruppen. Bo Wieck-Hansen er søn af en af hovedkræfterne i Onsildgruppen – Mogens Max Hansen. Bo Wieck-Hansen er født efter Besættelsen og har således ikke selv oplevet denne, men selvom faderen ikke gerne talte om modstandsarbejdet, fortæller Bo Wieck-Hansen, at han gennem spørgsmål til denne har indlevet sig i faderens historie og har sammenstykket et billede af Onsildgruppens arbejde. Det er først nu, at Bo Wieck Hansen har valgt at fortælle historien.

Gunnar Korsbæk

Sandbæk-gruppens arbejde var en modstandskamp mod tyskerne, stiftet i 1943 og ledet af præsten Harald Sandbæk fra Hersom. Gunnar Korsbæk fortæller, at også modviljen mod en række tiltag under samarbejdsregeringen inspirerede Harald Sandbæk til modstand. Det gælder fx Kommunistloven fra 1941 og Wilhelm Buhls antisabotage-tale. Gruppen bestod hovedsageligt af unge mænd og yngre familiefædre. Modstandsgruppens opgave var at modtage våben i forbindelse med engelske nedkastninger i Skamrisdalen ved Hærup Sø og transportere dem til gemmesteder på bl.a. gårde. Harald Sandbæk blev angivet og blev under tortur tvunget til at opgive navne. En del blev taget til fange, andre slap fri. Efter, at den danske regering trådte tilbage d. 29. aug. 1943, indførte tyskerne dødstraf, og der skete det katastrofale for gruppen, at én af dens unge deltagere - Kristian Ulrik Hansen - blev henrettet.

Gunnar Korsbæk beskriver Harald Sandbæk som en udsædvanlig mand. Han deltog fx i flygtningearbejde, partiet National Samling blev stiftet i hans hjem - Hersom Præstegård, og han fik opgaver for modstandsbevægelsen på nationalt plan.
Onsild-gruppen blev stiftet i 1944. Der havde været kontakt til Sandbæk-gruppen forud herfor. Gruppen modtog både våben ved nedkastninger nær Tjele Langsø og forestod flere jernbanesabotager. På Karlslyst opbevaredes våben. Og på et tidspunkt kom det tyskerne for øre. Bo Wieck Hansen fortæller, at hans Far gik "under jorden" og gemte sig i den gamle skov. Ud over Bo Wieck- Hansens far deltog også flere af hans farbrødre i gruppens arbejde.

Bo Wieck-Hansen

Mødet var med hele 180 deltagere foreningens hidtil mest velbesøgte. Den overvældende tilslutning til arrangementet viser, at besættelsestiden stadig påkalder sig en enorm interesse. På landsplan vidner Tøjhusmuseets udstilling "9.april" og Nationalmuseets "De hvide busser" om denne interesse. Det samme gælder en lang række foredrag og bogudgivelser. Den store interesse for vort lokale arrangement hænger formodentligt sammen med, at den beskrevne modstand fandt sted lokalt. Hertil kommer, at de to foredragsholdere har været tæt på nogle af hovedaktørerne i modstandsgrupperne. Historien om liv, død og sikkerhed er også en grundfortælling, der nu som før er i fokus.

Foreningen beklager meget, at der ikke var tilstrækkeligt brød til kaffen ved mødet til det store antal deltagere. Bestyrelsen arbejder på, at det ikke sker igen.

Birthe Dalsgaard

Kommende arrangementer

G E N E R A L F O R S A M L I N G

onsdag den 24. februar 2016
kl. 19,00
Nørreåhuset i Vejrum

Se bagsiden af bladet

Vorning Mølle

Den 19. maj er der forårsudflugt, hvor målet er Vorning Mølle. Efter Anna Marie Lebech-Sørensen i Tjele På Langs udfør-

ligt har skrevet om møller i den tidligere Tjele Kommune, finder vi det oplagt, at opsøge disse møller i en påtænkt arrangementsrække. Ejeren af Vorning Mølle, Ingrid Nørgaard Christensen, vil fortælle om møllens historie og måske lidt om dens fremtid.

Læs om møllen i Tjele På Langs 2014

Vi mødes ved Vorning Mølle, Holmevej 16, kl. 19.00, og man medbringer selv kaffe.

Sidste kirkevandring torsdag den 18. aug.

Løvel - Viborg

" Sæt kryds i kalenderen og læs om besøg i Løvel i næste nummer af bladet.

Udvandrerne –

også dem fra Tjeleegnen.

Siden tidernes morgen har mennesket været på vandring af mange årsager. Tidligere tiders fanger- og samlerkulturer skiftede opholdssted efter fødegrundlag, både permanent og af sæsonbetonet karakter. Man har flygtet for krig og ufred, naturkatastrofer og epidemier af forskellig art. Millioner af mennesker er blevet forvist eller deporteret. Gennem historien er trælle og slaver i hobetal blevet flyttet over hav og landegrænser. Man har skiftet opholdssted pga. religion eller politisk

overbevisning. Eventyrlyst og det menneskelige gén - nysgerrighed, har ligeledes været årsag til skiftende opholdssteder. Historiens folkevandringer har for mange været ufrivilligt, mens andre flyttede af egen fri vilje i en søgen efter et bedre liv, hvilket nok har været den væsentligste årsag for de fleste.

I perioden 1868 til 1908 udvandrede der omkring 400.000 personer fra Danmark. Langt størstedelen emigrerede til Nordamerika og Canada, men også Sydamerika, Sydafrika, Australien og New Zealand var målet for en del.

I følge Det Danske Udvandrerarkiv var der i samme periode ca.180 personer, som udvandrede fra de 14 sogne der udgjorde den tidligere Tjele Kommune. Den typiske udvandrer var landarbejder/tyende eller landmand. Gennemsnitsalderen var 22 år. Den ældste var 62 år og den yngste under

1 år. I de forskellige sogne var der stor forskel på antallet af udvandrere. Vejrum sogn havde eksempelvis kun 1 udvandrer, mens Vammen sogn kunne fremvise ikke mindre end 48 af slagsen (29 Mænd, 7 kvinder og 12 børn). Tankevækkende med denne forskel, da begge sogne havde nogenlunde samme størrelse. Nævnte 48 personer udvandrede i perioden 1868 til 1907. Stort set alle personer forlod landet via udenlandsk havne, kun tre personer forlod landet via dansk havn, og dette

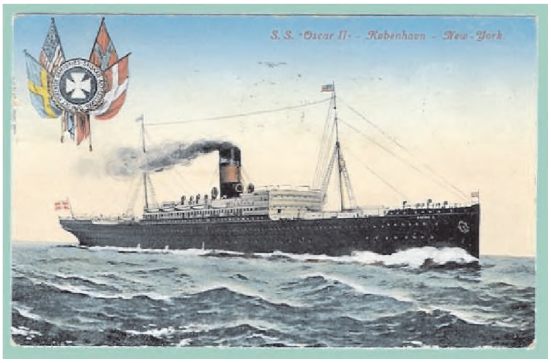

med udvandrerskibene S/S Thingvalla og S/S Oscar ll. Før 1879 var der ingen direkte skibsforbindelse til de oversøiske lande. Udvandringen til disse lande skete derfor via Hamborg, Bremen, Rotterdam, Liverpool, eller Southampton.
Hvad var bevæggrunden til, at disse mennesker vovede sig ud på en rejse til et fremmed land som man kun havde et periferisk kendskab til? En rejse som i starten af udvandrerperioden foregik med sejlskib og varede flere uger. En rejse som fordrede et godt helbred, viljestyrke og troen på en bedre tilværelse. Ikke alle klarede så lang en sørejse. I 1854 udvandrede en gruppe på 449 danske mormoner med Salt Lake City som mål. Undervejs døde ikke mindre end 49 personer! [1])
Ser man på den typiske udvandrer fra Tjeleegnen, var motiverne til at realisere sit jordiske gods, forlade sin hjemstavn, familie og venner, nok de samme som over det ganske land, - ja, store dele af Europa. Frihed og lighed var langt ude at hente, man havde nogle leveforhold, eller måske rettere mangel på samme, som vi dårligt kan forestille os i dag. Det var Ikke stok-roser og idel lykke, som fyldte mest.

Martin Andersen Nexø kommer vel sandheden meget nær i sin roman Pelle Erobreren, hvor tilværelsen for landarbejdere i sidste halvdel af 1800-tallet udspiller sig.
Når man studerer udvandrerlisternes navne fra sognene i den tidligere Tjele Kommune, kommer tankerne uvilkårligt, og op dukker spørgsmål som: Hvad hændte der de mennesker som udvandrede? Hvor mange mistede kontakten til det gamle land? Hvordan gik det dem? Hvad berigede de den nye verden med? Hvad mistede vi ved, at de udvandrede? Var det de rebelske som rejste, og de som resignerede der blev? Hvor mange vendte hjem igen? Ja, spørgsmålene er mange og svar får vi næppe på dem alle. Når vi i dag i vort relativt veludviklede velfærdssamfund kan føle en beslutning om at udvandre som meget voveligt og derfor har svært

ved at forstå baggrunden herfor, overser vi let pointen i det hele: at den tids fattige ofte havde alt at vinde, intet at tabe ved stille og roligt dreje nøglen om og begive sig på vandring. De fleste havde en følelse af afmagt omkring egen skæbne, og omkring samfundsforhold var det om muligt endnu værre. Stemmeret havde kun de færreste. Grundloven af 1849 havde så mange kriterier og forhold der begrænsede udbredelsen af den almindelige valgret, at man i folkemunde omtalte de, som ikke kunne få valgret for de "de syv F'er": Fruentimmere, folkehold, fattige, fremmede, fallenter, fjolser og forbrydere. Jo, jo – man forstod nok at skumme mælken og

kærne fløden.
Journalist og forfatter, Ole Sønnichsen beskriver perioden på fremragende vis, læs blot her: For mig er udvandringen en universel og tidløs historie om de store emner: udlængsel, frihed, lighed, forandring, medgang, modgang – og selvfølgelig kærlighed. Dybest set handler fortællingen om udvandringen om, hvad man vil med sit liv, og hvordan man gerne vil have, at det skal forme sig. Dengang var de fleste af udvandrerne presset af nogle leveforhold, vi trods alt ikke kender i dag. Alligevel synes jeg, at deres valg og handlinger også i dag kan inspirere én til at tænke over livet, og hvad man selv kan gøre for at skabe forandring og nye muligheder. Samtidig synes jeg, at det er vigtigt, at vi bevarer denne del af danmarkshistorien for eftertiden. Sverige har fx. med Vilhelm Mobergs bøger haft stor fokus på udvandrings historien, men i Danmark er den store samlede fortælling aldrig lavet før.

Karsten Sørensen

"Søg og du skal finde"

Som det fremgår af Karstens artikel på foregående sider, så kan man faktisk finde mange af de, der udvandrerne fra Danmark på nettet. Man går ind på "udvandrerarkivet.dk/udvandrerprotokollerne" .

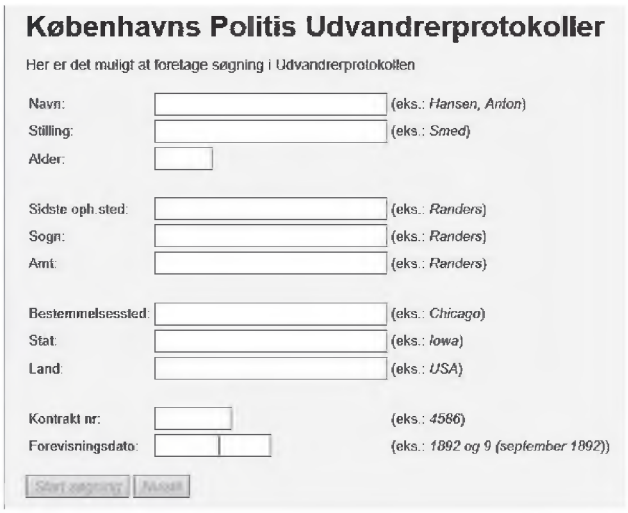

Dette skema viser sig så på skærmen.

Man kan søge på "personens navn,"sidste opholdssted" eller "bestemmelsessted"
Det er her Karsten har fundet ud af, hvor mange der emigrerede fra de enkelte sogne.
(Vi håber, som der appeleres til i næste artikel, at I får lyst til at finde familiemedlemmer, der emigrerede, så vi kan få nogle historier)
Som skrevet, så kan man ofte "finde", når man søger. Man skal så blot være opmærksom på, at det ikke altid er det "rigtige", man finder.
Når jeg f.eks. ville finde ud af, hvor mange, der emigrerede fra Pederstrup, så fandt jeg seks personer under "sidste opholdssted" "Pederstrup Sogn, Viborg Amt".
Jeg vidste godt, at der var flere byer/områder, der hed Pederstrup.
To brødre på 17 og 20 år var d. 18.4. 1904 sejlet med "United States" til Freemont.
Her var det relativt let at gætte, at det nok ikke var "vores" Pederstrup, da de var

født i Højbjerg Sogn. Jeg fandt dem i kirkebøgerne i Højbjerg Sogn. Så færdig med dem.
"Mikkeline Frederiksen" på 19 år ville til Denver i 1903. Der stod, at hun var født i "Hausing" i Vinderslev Sogn. Jeg fandt hende i kirkebogen i Vinderslev, og der skulle have stået "Mausing"
For sjov prøvede jeg at søge på navnet "Frederiksen". En 19- årig pige, der emigrerer alene ?? Det viste sig, at Niels Peter Frederiksen på 48 fra Odense var med samme færge til Denver.
Her kan slægtsforskere så gå på jagt…
Det var tre af de seks.
Så var der to søskende Peter (15) og Kir-

stene (18) Jensen, som den 2.2. 1905 ville til Edmore i USA. De var født i Pederstrup Sogn i Viborg Amt, og sidste opholdssted var samme sted.
De måtte da være fra vores Pederstrup. De kunne ikke findes i Pederstrup kirkebog, øv …
Den sidste af de seks var en frøken Ane Marie Jensen (17), der tre år før (18.4. 1902) også var rejst til Edmore. Det måtte jo afgjort være en søster, der var rejst forud og så havde sørget for, at hendes yngre søskende kom over til hende.
De var alle tre sejlet med "Indirekte", hvilket betød, at skibet var afgået fra f.eks. en tysk havn, eller at de var sejlet "indirkte" via en anden havn.
Men der stod så også, at Ane Marie var født i Marie Magdalene Sogn. Men sidste opholdssogn var Pederstrup i Viborg Amt.
Jeg fandt Ane Marie i Marie Magdalene Kirkes kirkebog 4. juli 1884.
Smed Søren Jensen og Rasmine var forældre til alle tre børn, og 15 km fra Marie Magdelene Kirke på Djursland var der en "by", Pederstrup.
Der var ikke noget, der hed Pederstrup Sogn, og det var ikke Viborg Amt. Søgningen endte altså med, at vi pt. ingen udvandrere har fra Pederstrup Sogn. Det kan jo nok ikke passe, selv om der selvfølgelig er dejligt her.
Det er jo fint med muligheden for at studere udvandreproto-koller, men man skal blot huske på, at de var håndskrevne, og det er ikke sikkert, at man syntes, at det var så væsentligt, hvad sognet hed eller også kunne de unge ikke lige huske om det nu var Viborg eller Randers Amt.
Så giv ikke op, det er faktisk lidt sjovt. Nogen laver Soduko, andre løser Kryds og Tværs, ja, og nogen søger og finder.

Jørgen Dalager

Efterlysning!

Vi har i Tjeleegnens Lokalhistoriske Forening et ønske om at grave og gå lidt i dybden omkring Tjeleegnens udvandrere. Derfor vil vi gerne appellere til alle om at bidrage med oplysninger, fortællinger, breve, billeder og hvad der ellers kan medvirke til en større viden og indsigt om de mennesker, som udvandrede, og den tid som de repræsenterede.
Vi har en intention om, at finde de gode historier og få dem nedfældet for eftertiden. Måske få støvet slægtsled op, hvor kontakten er gledet ud for generationer siden. Hvem ved, - måske kan dette resultere i spændende kontakter med en del af anetræet, som man ikke vidste eksisterede.
Mange mennesker søger deres rødder. Derfor kommer udvandrerefterkommere fra alle dele af kloden til Europa for - om muligt - at opsøge lokaliteter og finde viden om deres aner.

Måske har du aner blandt denne flok. Så søg blot!

Lad mig gi' et par eksempler, som kunne danne grundlag for den gode historie:
I 2009 mødte vi et ægtepar fra Argentina, som havde det ønske at finde deres Islandske rødder. Vi boede på samme B&B i det nordvestlige hjørne af Island.
I 2001 var et par fra Winnipeg, beliggende i den Canadiske provins Manitoba, på tur rundt i det danske, ligeledes med det for øje at finde deres rødder. De var på Ørum kirkegård for at finde en gravsten. Dette var dog forgæves, gravstedet var sløjfet for længst og gravstenen fjernet. Vi invi-

terede dem hjem til os og fik samtidig fat i min svigermor, da vi mente hun nok kunne bidrage med nogle oplysninger. Det kunne hun også, dog var der noget som hun først fortalte senere. Den unge canadiske pige havde spurgt om årsagen til hendes slægtninges død, til hvilket min svigermor svarede, - det vidste hun ikke. Efterfølgende fortalte hun, at hun udmærket vidste hvorledes. Manden havde hængt sig i et blommetræ ude i haven!
Vi påregner et arrangement primo november 2016, hvor temaet vil være Tjeleegnens udvandrere. Vi har fået tilsagn fra tidligere Stadsarkivar og leder af Udvandrerarkivet i Aalborg, Mag.art. Henning Bender om at fortælle om dansk oversøisk udvandring, og herunder udvandrere fra Tjeleegnen. Henning Bender er særdeles velbevandret i emnet, har skrevet adskillige bøger/artikler om dette, og han var som leder af Udvandrerarkivet i Aalborg med til at etablere den database, som er nævnt i foregående artikel.

Karsten Sørensen

Mon du elsker mig stadig Klaus Jørgen?

Min oldefars datter, min bedstemors halvsøster, Mette Kirstine rejste i ca. 1884, da hun var godt 20 år, til Minden i Nebarska (det var der i øvrigt mindst 450 andre danskere der gjorde mellem 1884 og 1908. Minden har i dag kun ca. 3000 indbyggere)
Mette rejste for at møde Klaus Jørgen, som et par år før var emigreret. Klaus Jørgen havde bare ikke længtes mere efter Mette, end at han havde giftet sig med en anden.
Mette fandt så Christian Marinus Christensen(Kirk) fra Ulfborg, som var udvandret Nebraska omtrent samtidig. De blev gift i 1886 og fik fra 1888 til 1891 tre drenge. Forældre døde, i henholdsvis 1892 og 1893 – altså inden den yngste, Arthur, bliver tre år.
Heldigvis var Mettes bror og halvbror,

Hans, Mads og Arthur

Anton og Mads kommet til Minden i 1890. Anton tog så til Fjelstervang med sine tre nevøer og afleverede dem hos sin far og hans nye kone (min oldemor)

En relativ lille ejendom, hvor deres morfar i mellemtiden havde fået flere børn med sin nye kone.
Heldigvis var der en morbror, der var skolelærer på Moesgaard skole i Tårup Sogn. Her var drengene nogle år, og to af dem blev i alt fald konfirmeret der.
Deres mors halvbror, Anders var taget til

Høstarbejde i Minden i Nebraska

Minden for at passe den ejendom i Nebraska, som drengene jo ejede. Drengene var amerikanske statsborgere, så de skulle rejse til Amerika, når de blev 18 år. De to ældste rejste i 1907 og Arthur i 1911. De er fundet i den omtalte udvandrerstatistik. Efterkommerne har besøgt Danmark senere og min farbror var også på besøg derovre.

Jørgen Dalager

Glimt fra Hammershøj under besættelsen

Da fokus var rettet mod besættelsestiden på Tjeleegnen, fik vi Knud Erik Riisager til at kigge i sine gemmer. Her fandt han nogle notater, han havde lavet efter samtaler med nogle ældre mænd i Hammershøj. Vi bringer et par her:

Carlo Vejrum fortæller

Tyske soldater skød efter unge ved Kroen.
I sydsiden af vejen gennem Hammershøj, skråt over for Kroen, lige øst for Skomageren var der et samlingssted, hvor de unge fra byen og egnen samledes om aftenen. Her fordrev de tiden med snak og anden morskab.
En aften under krigen var nogle tyske sol-dater fra deres opholdssted øst for byen (på højen Hammershøj) inde på Kroen. På et tidspunkt følte de sig åbenbart generet af de forsamlede unge idet, de kom ud og truede ad dem med deres skydevåben. De un-ge forsvandt skyndsomt til alle sider; nogle løb ind i bageriet og blev her forfulgt af tyskerne, der skød ind i bageriet, men de unge var allerede kravlet ud gennem vinduerne og havde gemt sig i buskadset i anlægget.
Kroejer Poulsen fik sendt bud til den tyske kommandant ude i kvarteret ved højen. Herfra sørgede man for, at de tyske krogæster, der åbenbart havde fået for meget at drikke, blev hentet hjem til kvarteret. Bagefter gav kommandanten befolkningen i Hammershøj en undskyldning for episoden, og lovede at det ikke ville ske mere.

Herluf Højsgaard fortæller

Herluf fortalte om nogle episoder han huskede fra krigen.
De var nogle drenge, der en dag gik ned forbi kroen, hvor de tyske soldater, der var inde på kroen, havde en bil stående. Drengene gik hen til bilen og rykkede ledninger af bilens lygter. Soldaterne opdagede, at de havde været der, og skød ned ad gaden (eller op i luften). Nogle af drengene løb væk gennem anlægget, og en sprang over i "Store Marens" have, hvor han gemte sig. Dette tilflugtssted måtte han ofte høre for senere: "Du kan jo bare gemme dig ved "Store Maren", blev han drillet med. (Store Maren boede i huset, hvor der senere blev Tatolforretning). Ved operationen med bilens ledninger fik Herluf ødelagt sin fine lommekniv med perlemorsskaft, som han forøvrigt havde fået i konfirmationsgave af Nielsine Venning .
I faderens smedeværksted holdt frihedskæmperne skydeøvelser med pistol. Brødrene vidste det godt, men fortalte det ikke til nogen. Herluf mente, at det var klogt af hans far, at han havde vist drengene pistolen og den plade, som de skød til mål efter, men samtidig alvorligt havde formanet dem til ikke at nævne det med et ord til nogen som helst.
Herluf mindedes, at der nogle aftener under krigen havde været alsang i anlægget. Der samledes mange mennesker. Han kan ikke huske, hvem der egentligt stod for disse arrangementer, det kunne have været hans far!

Nyt fra Tjeleegnens lokalhistoriske Arkiv

GODT NYTÅR til alle medlemmer af vor lokalhistoriske forening og en stor tak til de mange medlemmer, der i årets løb har besøgt arkivet. Tak også for godt samarbejde med foreningens bestyrelse.

Det er denne bygning, man håber at kunne indrage til Lokalhistorisk Arkiv

2015 blev et godt år for vort lokalhistoriske arkiv. Vi fik som tidligere omtalt indrettet to dejlige depotlokaler, og vi har med stor hjælp fra vore frivillige hjælpere fået flyttet vore arkivalier ned fra 1. sal og er nået langt med at få arkivalierne korrekt placeret. Ved årets slutning fik vi på arkivet et godt tilbud, som det var meget svært ikke at sige tak til. Viborg kommune tilbød Arkivet, at de lokaler, der vender ud mod parkeringspladsen, måtte indgå i vort lejemål. Det var et fantastisk godt tilbud, som vi meget gerne sagde tak til, men vi måtte samtidig gøre opmærksom på, at vi ikke kunne overtage lokalerne, hvis der ikke blev etableret en direkte adgang mellem vore nuværende og de forhåbentlig kommende lokaler. Som forholdene er i dag, skal vi gennem køkken, baggang og et lille tekøkken for at komme fra de nuværende lokaler til de nye.

Et dejligt mødelokale med adgang til toilet.

Vi er på nuværende tidspunkt så langt fremme med forberedelserne, at der snart kan udfærdiges en plan for etablering af en direkte adgang mellem lokalerne, og der vil så hurtigt derefter blive indhentet tilbud på arbejdets udførelse.

Det bliver så meget spændende, om Viborg Kommune kan og vil finde penge til arbejdets udførelse.

Vi håber det bedste og glæder os til om et halvt år at bringe jer den helt store nyhed.

"Skovpavillonen" - billeder efterlyses!

En artikel i næste bind af 'Tjele på langs', som udkommer til efteråret, vil omhandle Skovpavillonen, som lå i Lindum Skov. Pavillonen blev nedrevet i 1960'erne og nogle af materialerne blev senere brugt til at opføre Badehuset ved Bigum Søbad. Den lå i nærheden af Høndruphus og var et meget populært udflugtsmål og dansested.

Børge Larsen, som skriver artiklen, fortæller, at mange kan huske at have været i pavillonen. Men desværre har det hidtil været forgæves at finde billeder af selve pavillonen eller af aktiviteter i den.

Skulle nogen kunne hjælpe, kan Børge Larsen kontaktes på tlf. 98 54 40 46 eller mail til redaktionsmedlem Lene Hove, lene.hove.tjele@gmail.com

GENERALFORSAMLING

onsdag den 24. februar 2016 kl. 19,00

Nørreåhuset i Vejrum (Hovedgaden 32)

Dagsorden iflg. Vedtægternes § 5 således:

1. Valg af dirigent og skriftsfører

2. Beretning for året 2015
a. Lokalhistorisk Forening - v/Karsten Sørensen
b. Bogselskabet - v/Hans Engberg

3. Regnskab 2015
Lokalhistorisk Forening samt Bogselskabet v/Knud Østergaard

4. Arbejdsplan for år 2016

5. Indkomne forslag

6. Budget 2016 og fastlæggelse af kontingent

7. Valg af bestyrelse, suppleanter og revisorer – jfr. § 8

På valg er:
Bestyrelse: Irma Therkildsen, Nette Hunsballe, Knud Østergaard
Bestyrelsessuppleanter: Turi Thomsen og Annelise Christensen
Revisorer: Svend Haakon Jensen og Børge Kronborg
Revisorsuppleant: Jan Dalsgaard Johannesen

8. Eventuelt

Forslag til punkt 5 skal være formanden – Karsten Sørensen – i hænde senest en uge før generalforsamlingen.

Efter generalforsamlingen og kaffebord:

Træk fra Vejrum sogns historie.

Arne Bech Sørensen vil fortælle om udvalgte steder og begivenheder.

Til sidst vil han orientere om det historiske - ikke færdiggjorte "smede-materiale", som han og hans tidligere kollega Orla Norup samledei 1984-85.

Hvad gør vi ved det?